

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.Foae socială-culturală.
Apare în fiecare Sîmbătă.Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 29.

Hotărîrile sinodului din Caransebeș.

La Dumineca Tomii s'au deschis sinoadele eparhiale dela Caransebeș, Arad și Sibii, avînd fiecare obiecte importante la ordinea de zi. În numărul viitor vom reveni mai ales asupra hotărîrilor privitoare la școala românească, ajunsă astan sub rigorea legii noui Apponiane.

De rîndul acesta ne mărginim a releva numai hotărîrile mai importante din cele 5 ședințe ale sinodului din Caransebeș, între cari cea dintîi și cea mai așteptabilă e *contopirea* celor două fonduri diecezane de pensii și ajutorare, din care a rezultat *crearea unui fond general diecezan pentru toți slujitorii* bisericii din această eparhie.

Înainte de trecerea la ordinea zilei, P. S. Sa parentează cu pietate pe răposatii condeputați: prot. *Miloș Popovici* (Orșova) și preot *A. Iancu* (Ciacova). Li-se exprimă prin sculare cinstirea memoriei.

P. S. Sa episcopul *Dr. E. Miron Cristea*, după oficierea cu mare pompă a serviciului divin și invocarea Duhului sfînt, a deschis ședința prin un mare discurs, reprodus în altă parte a revistei, în care a atins chestii

grele de actualitate, ear după împlinirea formalităților obișnuite, se împart referadele la comisii.

În ședința a doua, ținută în sala magistratului, se trece la referada comisiei bisericești, în care referentul, preot *P. Eremia* expune pe larg și înfine propune luarea la cunoștință a raportului senatului bisericesc. Deputații *Dr. Petru* și *Nicolae Ionescu* excepționînd părțile ce lipsesc din raport, se deschide o dezbatere animată, căreia, printr'un discurs documentat și ținut la înălțime, îi pune capăt deputatul *Dr. V. Braniște*, arătînd primejdia aberațiunilor preoților grupați în mod răzleț în jurul propagandei ce se face de o vreme încoace în „Revista Preoților“.

În ședința a treia se decide ca sesiunea redusă din *Racașdia* și cea din *Iam* să se dea ca beneficiu viitorului protopop al Biserii-albe.

Urmînd raportul comisiei financiare (ref. *P. Stoica*), se decide cumpărarea de scrisuri fonciare până la suma de 200.000 cor. Se autorizează conzistorul a cumpăra în Caransebeș o casă cu intruvilan. Pensiunile din fondul profesorilor se reduc la maximul statutar (25%).

Comisia specială prin referentul ei *I. M. Roșu*, propune și se și primește o nouă organizare a corpului funcționarilor conzis-

toriali. Se ridică plata profesorilor și a funcționarilor, a celor definitivii cu 15%, ear celor provizorii cu 10 la sută.

În ședința a patra deputatul *Dr. Ion Nedelcu* interpelează în chestia preotului *A. Iana* din Maidan, care fiind și preot și magistru poștal, P. S. Sa promite că va lua măsuri, considerînd aceste două slujbe nepotrivite, ca *incompatibile*.

Se verifică noii deputați aleși: *Dr. Ion Sirbu* (Mehadia) și *C. Ghilezanu* (Ciacova).

În ședința a cincia se aleg, cu majoritate de voturi, în senatul bisericesc: protopop *Traian Oprea* (Verșeț) și preot *Avram Corcea* (Coștei).

Însfîrșit *Dr. Iosif Popovici* prezintă într'un expozeu amănunțit raportul comisiei școlare, arătînd mizeriile de totfelul ce bîntue școala românească. După o dezbatere mai zig-zaguită, ce era cît p'aci sa fie privită ca o obstrucție cu dedesupturi curioase, (asupra excursiunii părintelui *S. Luca*, care s'a împedecat și în programul „Progresului“ nostru, vom reveni), întreg raportul să ia la cunoștință neprimindu-se, însă, o singură propunere a comisiei d'a se institui revizorul școl. pentru controlarea învățămîntului în școlile noastre primare.

FOILETON.

Dă dzîua lu Ghiță Mîrmocia.

Iacătă-l și sfîntu Gheorghe
O venit cu sănătate.
Și acnu cu cîcea vorbe.
Să blagosloviesc un frace:

Să trăiască nînența Ghiță,
Că dămunt nu l-am vădzut;
N'o măi scris nicio foită;
În cie șanț o' fi cădzut...

Siracă lume și țară,
Triece vremea-afît dă iucie,
Triece earnă, triece vară
Toace pot să să zăuice.

Toț ai dăla mătcăläu:
Ciacia Simu, Filip Șchiopu,
Măi șcie-i și Dumnîedzău,
I-o fi înecat potopu...

Dar Căprariu tot trăieșce,
Îl șciu binie, s'o 'ngrășat,
L-am vădzut și la Cîrnîecia;
Cică el îi virvu'n sat...

D'aia, nînența Ghiță, 'ți spun,
Scrie-i lu Căprariu-Ilie
Că în lume nu apun,
Fapcelte dă omenie...

Să măi scrie ear' prîn foî,
Cum o scris năincevreme;
Fie priecin și cu noi,
Nu numa cu-ai dîn căfenie.

Ș'atuncî, dac'oî măi trăi
Până la Sfîntu Ilie,
O să-i grătuliez, s'o șci,
Și lui, prăniu — bărbăție.

Vilu.

Din valurile vieții.

— Acum lasă, stăpîne, să măi odihniască cele vite, că-i zi o sărbătoare. După ce le-am juguit toată săptămîna, barem acum să-și măi amortiască truditelile oase. În urmă țî-o fi și păcat, că sintem creștini, ear ele încă-s făptura lui D-zeu, zise moș Petre stăpînului său, care îi poruncise să prindă boulenii la jug.

— Incît pentru sărbătoare, las' pe mine, moșule, boii or odihnit destul cîtă-i earnă.

— Eu fac cum zicî, dar ne-o judeca și lumea văzînd că sintem măi răi decît păgîni, lucrînd pecînd alți creștini se roagă în biserică.

— Ce-am eu cu alții, zică ei ce-or vrea; gura lumii numai pămîntul o poate astupa, ear dac'om sta toți gură căscată la poveștile popii, rămînem goi ca degetul. Lui i-e ușor că-i vine prescura acasă pe masă, și numai cît nu i-se bagă în gură ca porumbul din poveste, dar mie nu-mi aduce nimeni nimic. Dacă m'oî trudi, oi avea ce zdrumica în lapte, de nu, poți inghiți 'n sec.

— La asta nu-ți dau drept, stăpîne. Tot-natul după munca lui trăiește: țaranul după lucrul cîmpului, scriitorul după scris, popa după slujba lui. Fiecare de unde slujește, de acolo trebuie să-și capete bucatura. Cantorul cel bătrîn fie ertat spunea de multeori c'ar fi sînd în cărțile ale sfînte că cine slujește la altar, dela altar să trăiască. Ne spunea, că 'n vrelmie de demult nici n'au avut preoții sesiune, căci puteau trăi din capătărea dela altar, dar astăzi, cînd lumea e așa de stricată, ar peri de foame, dacă n'ar purta și el economie.

— Ar peri de foame, că oamenii nu 's proști ca măi demult. Li-s'au deschis ochii și nu măi dau mult pe minciunile popilor.

— Se și vede, stăpîne. Cînd eram eu copil, Duminecă și 'n sărbători, biserica era plină, ear birtul gol. Azi s'a 'ntors lumea pe dos, birtul e plin și biserica — goală. Până mainaintc un june nu ar fi intrat în birt pentru scumpul lumii, azi ei șad în fruntea meselor și-și bat joc de cei bătrîni. Acum nu se măi închină creștini la cruce, ci la glaja cu răchie. Pe asta o strînge între degete ș'o țucă până-și pierd mințile. Și toate ar măi trece, dar ne-am făcut pagini cum se cade. Cînd m'am pomenit eu, numai un singur necununat, uu amarit pripășit, cine știe de pe unde era în sat, dar astăzi jumătate satul trăește în fărădelegi. Drept ai D-ta că li-s'au deschis ochii, că văd și noaptea, deaceia fură de rup pămîntul, încît nu-ți măi stă nimic la casă. Li-s'au deschis binîșor ochii, d'aia țî-au furat și D-tale măi au cele patru sutute și țî-au aprins două clăi de fin în dosul răzoarelor.

Cuvîntarea de deschidere a Prea Sfinției Sale Episcopului Miron.

*Onoraților Domni Deputați!
Cristos a 'nviat!*

Simțesc în sufletul meu o deosebită bucurie, văzîndu-Vă din nou întruniți în sesiunea ordinară a sinodului eparhial, căci în aceste zile grele — cînd întîmpinăm pretutindenea piedeci mari la promovarea intereselor bisericești, culturale și economice ale eparhiei noastre — însăși prezența D-Voastră ne este o încurajare; eară sfaturile D-Voastră o bună călăuză în drumul ce ne stă înainte.

Munca cîrmuirii bisericești, a conzistorului diecezan, din un nou period expirat, Vi-se va prezenta spre binevoitoare examinare. Și — fiindcă o mare parte din activitatea acestui period s'a dezvoltat sub conducerea Noastră, și deci o cunoaștem, — cu deplină liniște putem accentua, că în multe direcțiuni s'a dezvoltat o activitatea multumitoare, mai ales dacă sîntem cu considerare la măsura puterilor, de cari dispunem, și la împrejurările grele în cari trăim. Ici-colea au și început a încolți rezultatele acestei munci și avem nădejdea, că aceste rezultate se vor dezvolta tot mai mult.

Cutoateacestea mai există terene și afaceri, cari reclamă o muncă încordată, pentru de-a le aduce în curs deplin normal; — dară considerînd prea modestele mijloace ce ne stau la dispoziție, și numărul relativ mic al muncitorilor ce-i avem, în proporție cu alte biserici și alte corporațiuni, — îmbunătățirile așteptate numai succesive și cu încetul le vom putea introduce, nu precum am voi, ci precum vom putea.

Dreptatea nu mă îndoiesc, că — apreciînd și D-Voastră acest fapt — veți fi totdeauna cu deplină bunăvoință și obiectivitate la cernerea lucrărilor și la darea indigitațiilor delipsă pentru viitor.

Îndeosebi ținem să scoatem la iveală din șirul lucrărilor îndeplinite, că am preferit a da o specială atențiune *cauzelor școlare*, nu numai pentru că erau cele mai neglijate, ci și pentru că cu începutul anului școlar curent a intrat în vigoare noua lege școlară; și, deci, spre a nu expune pericolului de-a fi închise multe din școlile noastre confesionale, a trebuit să ne întemim toate puterile posibile, pentru de-a aduce cît mai multe școli în stare corespunzătoare, atît în ce privește clădirile și înzestrarea lor, cît și învățămîntul. Am dat un șir întreg de circulare, instrucțiuni și ordine; am exmis comisarii la fața locului, ori am citat aici organele parohiale, spre a le îndamna și încuraja întru susținerea școalelor bisericești noastre.

Maî 'nainte nu se întîmplau d'astea, dar nici nu lucra nimeni în sîntele sărbători, cum faci bunaoară D-ta.

Eu is slugă și trebuie să te ascult, dar țî-o spun drept că de n'ași fi crescut încă de copil la casa asta, nu mult mai vedea p'aici. Că și 'n Duminecă trecută, tocmai cînd ieșiau oamenii din biserică, treceam p'acolo cu carul de să intru 'n pămînt nu alta de atîta rușine.

— Ce rușine? Cu rușinea în lumea de azi nu mai poți trai, că îți iau alții și bucatura din gură. Apoi las' că dacă vom muri, tot Duminecă om avea.

— Imî aduc aminte cum popă al bătrîn spunea că din furătură și din lucru de Duminecă încă niminî nu s'a 'mbogățit, și cum lucrî D-ta și 'n zilele cele înmîinate, nu-mî aduc aminte de bine.

— Popa de aceia-i popă, să spună c'asa-i slujba, dar ean vezi D-ta pe cei dela „curte“, de mai au ei vreo zi de sărbătoare? Ba chiar și 'n ziua de Paști trebuie să stea ca ostașul cu zbiciul pe umăr și cu furca subsuară. Grofului Imrea nu-i mai trebuie biserică, și tot are destul.

— Are, stăpine, are, numai nu ști până cînd. Și la grofu din Brăteni atîta bunătate era adunată ș'atîta bănet de-i zvînta la soare; azi trei opincoși din Săliște se preumblă prin camerele cele frumoase și stăpînesc bunătatea de moșie, ear măriasa s'a prăpădit prin lume, de nu i-s'a mai auzit de veste. I-or cădea pîntenii și la ăst dela noi, fie cît de tîrziu, căci vorba ceia, Dumnezeu nu bate cu bita. — — —

Astfel în timp relativ destul de scurt am inițiat facerea preparativelor pentru adaptare radicală, sau zidirea din nou, a școalelor în peste 60 comune bisericești. În unele locuri clădirile s'au terminat și predate destinațiunii, în altele lucrările sînt acum în curgere. Spre a ușura sarcina poporului, am votat și noi din noul fond eparhial până acuma cîteva zeci de miș ajutoare comunelor mai sărace, și dacă în unele parohii începerea zidirilor întîrzie, cauza este că de-oparte unele organe parohiale nu dezvoltă destul zel întru salvarea așezămintelor bisericești, dela care trăiesc; eară de-altăparte în unele parohii din săracie, încă nu s'au putut asigura speșele recerute.

Lipsa mare de învățători cualificați deasemenea este o piedecă însemnată în mersul normal al învățămîntului din eparhie.

Deasemenea Vă atrag luarea-aminte asupra raportului pentru înființarea unui „fond de penziune“ al eparhiei, care de-oparte să satisfacă cerințelor umanitare reclamate de clerul nostru pastoral, ear de-altăparte să nu lipsiască de minimul existenței nici pe membrii conzistoriului și pe oficialii așezămintelor bisericești, ajunși la neputință.

Cauza a fost cu temei studiată de o anchetă specială și de plenul conzistorial și desbătută în trei ședințe lungi. Acceptînd și Ven. Sinod principiile statorite pentru crearea unui fond unitar și momentele principale din proiectul de statute elaborat de noi, avem nădejdea întemeiată pe experiențele noastre de fost referent al „fondului de penziune“ din arhidieceza Transilvană, că facem un lucru bun și *multumitor pentru toți*; eară — purcezînd cu energie la exploatarea tuturor izvoarelor de venit — instituțiunea proiectată poate deveni una din cele mai puternice din eparhia întregă.

Multe griji ne cauzează *deficitul* însemnat dela fondul general, care se susține statornic cu toate descripțiunile ce ni-le impunem. Cu izvoarele din centru nu vom putea restabili echilibrul dorit; deaceia emit ideea, cu care vă rog a vă ocupa, ca temeinici cunoscători ai tuturor ținuturilor episcopiei noastre: Nu cumva s'ar putea crea mijloace delipsă din *o mică dare eparhială* după numărul familiilor ce aparțin bisericii noastre, care să ne acopere necazurile și pînăcînd ar veni și guvernul fărăi noastre în ajutor cu o sumă corespunzătoare trebuințelor, cum ajută și alte confesiuni din patrie?

Nu va fi de prisos să amintesc dela acest loc, că și cîțiva proși ai eparhiei noastre au crezut a face un serviciu bisericii noastre ierarhice, și lor, cînd se întrunesc în așanumite „colegii proțești“, fără știrea și încuviințarea prealabilă a arhierului și a superiorității bisericești, spre a face prepara-

Carul fu dat la rînd. Bătrînul argat, după ce își puse cîțiva saci de griu și peste ei grapa, plecă îngîndurat și amărît în sufletul său...

Era prin luna lui cupor. La freamătul lin al vîntului lanurile undulau în valuri aurii. Dumnezeu făcu rîndueală de vremi bune și spicele îngreunate ce se plecau spre pămînt, promiteau rod cît se poate de bun.

Ion găzducul mînase sluga bătrînă în satul vecin să-i câștige pe altă zi vreo patruzăci de secerători, ear el ieși pe fața Cîrguriții la holde.

După ce își plimbă privirea peste întinsul lanului, își aprinse o sugară și trecu prin cucuruziște încolo.

La cîteva minute din dealul Căstăilor se auzi un strigăt puternic. Găzducul se 'ntoarse într'acolo... Deasupra lanului său o fumăriște vineție se înalța răsucindu-se în văzduh.

Pecînd ajunse acolo, flacăra întinse hora lungă. Să-i mai curmî jocul nebun, ar fi fost trudă zadarnică. Omul neputincios își frîngea mîinile căutînd desperat peste întinsul țarinilor, dar cum era zi de sărbătoare și de odihnă, doar numai paserea mai era în cîmp.

Flacăra înainta cu repeziune, și 'n brațele ei mistuitoare încurînd dispăru holda arie. — —

„La sămănat în zi de sărbătoare și 'n zi de sărbătoare i-l-a și luat Dumnezeu“, ziceau sătenii ieșiți la fața locului. — — —

„Zis-am, stăpine, să-i dăm pace că din lucru de Dumineca nu se alege nimica“, zise bătrînul argat cînd plecă seara la odihnă.

Iuliu Pop.

tivele pentru o organizare încă nelămurită a întregului cler din mitropolie.

Fără a prejudeca hotărîrile forurilor mitropolitane, competente în asemenea chestiuni, trebuie să precizăm din bună vreme părerea noastră în această privință. Anume: Ca orice organizație omenească, așa și organizația de azi a bisericii noastre ortodoxe române din provincia mitropolitană, nu poate avea pretenția a fi pentru toate timpurile o organizație desăvîrșită, care să nu mai aibă lipsă de vr'o amplificare. Deci poate veni vremea, cînd împrejurările să ceară și totodată să și admită dezvoltarea unor noi ramuri în arborele organismului de azi al bisericii noastre.

Dară o organizare exclusiv clericală cu atribuțiuni administrative, cum transpiră din unii articoli scriși de clerici, cari agită organizarea preoților, după părerea noastră o *finem de absolut eschisă*, întrucît biserica noastră se poate conduce și administra numai în cadrele legale ale organizației marelui Andrei, căreia nu i-se poate pune altă temelie, decît peatra cea din capul unghiului, pusă de Șaguna cu *statutul organic*.

În cadrele acestei organizații, fiecare element ce constituie biserica cea vie, fie cleric fie mirean, poate lua parte la conducerea afacerilor, la îndreptarea scăderilor inerente oricărei lucrări și organizații omenești, și la promovarea intereselor obștești, în măsura în care își știe dezvolta și validita adevărata valoare sufletească de care dispune.

Colecta pentru întemeierea unui nou fond eparhial, și în deosebi pentru zidirea unui seminar episcopesc, s'a inițiat prin pastorala-apel, emisă sub Nr. 1263/1911. Începutul contribuțiilor e mult promițător; și dacă organele bisericești toate își vor face datorința, și astfel însuflețirea se va generaliza, rezultatul va trebui să fie cît mai frumos.

Cu aceasta deschid sinodul.

IGIENĂ.

Să bem apă.

Apa e, dintre toate alimentele, cel mai trebuincios, singurul de care nu ne putem lipsi mai mult timp. Necesitatea aceasta se explică foarte ușor, căci apa constituie mediul intern în care trăiesc celulele noastre, și cum eliminăm neconținut de parte dintr'nsa prin rinichi, prin intestin, prin plămîn, prin piele, trebuie, pentru ca viața să fie cu putință, să se compenseze pierderile acesteia zilnice.

Cantitatea de apă ce trebuie băută în fiecare zi, va fi deci evaluată după cantitatea ce se elimină.

În 24 ore omul normal scoate cam 2460 cc. de apă. Din cantitatea aceasta 1400 cc. sînt produși de alimente, din care 400 cc. aproape provin din oxidarea hidrogenului ce conțin; rămîne deci să bem ceva mai mult de un litru pe zi.

Cînd muncim, cantitatea de apă ce eliminăm crește, prin urmare va trebui să fie mărită și cantitatea ce o bem, care va varia în cazul acesta între un litru jumătate — doi litri pe zi.

Cantitatea aceasta zilnică poate varia fără mari inconveniente pentru organism, minunat înzestrat pentru a menține constantă concentrarea țesuturilor sale. Secrețiunea renală are, din acest punct de vedere, rolul de mare regulator: se micșorează, cînd cantitatea băută e prea mică, ear cînd această cantitate se mărește, crește și secrețiunea. Excrețiunea cutanată și pulmonară ia o parte mult mai restrînsă la aceste fenomene de compensație.

Sînt totuși limite peste cari nu se poate trece fără inconveniente grave. Astfel cînd cantitatea de apă băută e prea mică, eliminarea fiind insuficientă, acumularea resturilor toxice, a acidului uric îndeosebi, poate produce o serie de accidente. Cantitățile mari sînt mai bine suportate, dar, cu timpul, cînd excesul devine obicei, pot avea urmări grave pentru inimă și vasele sangvine ca și pentru nutrițiune, care devine mai lentă și duce la obezitate.

Noțiunile aceste sînt necesare nu numai pentru a menține în bună stare pe cei sănătoși, dar și pentru a întrebuița cu prudență regimurile bazate pe reducerea sau mărirea cantității lichidelor.

Regimul cel mai celebru e *regimul sec* recomandat mai ales în cazurile de dilatație de stomac, cu scopul de a evita supra-încărcarea alimentară și diluarea sucului gastric, ceiace ar înlezni fermentațiile. Bolnavii atînși de dilatație sau de fermentații gastrice, chiar și hipopeticii, vor bea

foarte puțin în timpul mesei. Acestora, înloc de două pahare mari, cari e cantitatea normală, le va fi deajuns unul singur; suprimarea totală, însă, pe lângă că face să se micșoreze pofta de mâncare, produce îngroșarea chymului, care devine din această cauză puțin favorabil digestiei. Când stomacul se golește, bolnavii aceștia trebuie însă să bea cantitatea de apă de care sînt lipsiți în timpul mîncării.

Reducerea cantității de lichide mai face parte și din tratamentul obezității. Obezul trebuie să bea puțin și pețit se poate să nu bea în timpul mesei.

Trebuie însă să se procedeze cu multă băgare de seamă, cuatăit mai mult, cucit obezul e aproape întotdeauna un artritic, un intoxicat. Cura lui Oertel nu convine tuturor indivizilor și trebuie să fie supravegheată de aproape.

Cardiacii și cei ce sufer de boala lui Bright, formează ultima categorie de bolnavi cari pot beneficia de acest regim. Cutoatecă de cele mai multeori li-se prescrie să bea mult, sînt cazuri, în cari micșorarea cantității de lichid, înloc să împedice epurația renală, o ameliorează ușurînd inima și rinichii. Tratamentul acesta nu trebuie însă să fie generalizat, nici urmat prea mult timp.

Sînt mai puține cazurile în cari trebuie mărită cantitatea normală de lichid. Bolnavilor de gută, de uremie, le face bine să bea mult pentru ca să se înlezniască eliminarea acidului uric: totuși se vor feri de cantități prea mari ca să nu se obosiască inima.

Termenul de apă curată ce se întrebunțează, înțelegînd apa neamestecată cu alte substanțe, și are valoare științifică: apa conține în totdeauna oarecare substanțe organice și chiar vii; unele sînt folositoare, altele vătămătoare; prezența celor dintîi și lipsa celorlalte face ca apa să fie bună de băut.

O apă bună potabilă trebuie să fie proaspătă, limpede, fără miros, puțin salină plăcută la gust, aerisită, ușoară, imputrescibilă, bună pentru trebuințele casnice.

Printre calitățile acestea, unele sînt preponderante. Aerarea e folositoare pentru digestie: apele lipsite de aer apasă asupra stomacului, nu din cauza lipsei de oxigen, dar pentru că sînt bogate în materii organice putrescibile și vătămătoare, cari absorb oxigenul prin oxidare.

Mineralizarea e și mai importantă, mai ales în ce privește calciul: o apă bună de băut conține 0 gr. 300—0 gr. 500 resturi minerale și 0,100 gr.—0,300 carbonat de calciu la litru. Insuficiența calciului nu e fără inconvenient, mai ales pentru organismele tinere, excesul însă face apa aspră și improprie pentru fierul legumelor.

Sterilizarea apei, sau cel puțin lipsa microbiilor patogeni e calitatea esențială a apei. Vara mai ales, cînd e infectată de bacilul lui Eberth, apa trebuie să fie sterilizată. Fierberea e foarte eficace, dar are inconvenientul de-a face să se pierdă o parte din sărurile apei. Filtrarea e de preferat o condiție ca filtrele să fie curățate și fierse în fiecare săptămînă. Multe persoane obișnuiesc să bea ape minerale, precauțiunea e excelentă, dacă se întrebunțează apele puțin mineralizate ca Evian, Alet și chiar Vittel.

Apele de izvor sînt cele mai bune ape de băut; apa de puț e bună, cu condiție însă ca să fie păzită de infiltrațiile vătămătoare de prin vecinătate. Apele de ploae, de cisternă, sînt lipsite de săruri și în schimb conțin foarte mulți microbi. Apele de riuri și mai ales cele de fluvii au inconvenientul de a fi foarte des contaminate.

Apa trebuie băută în timpul mesei, nu numai la sfîrșit, sau după masă, cum obișnuiesc mulți. Totuși persoanelor cari sînt predispuși la congestie sau pletoră, le face bine să bea un pahar sau două de apă seara cînd se culcă.

Muncitorul, care are nevoie de mult lichid, trebuie să bea și în intervalul dintre mese.

Ca să fie digestivă, apa trebuie băută proaspătă. Dispepticilor însă le face bine să bea cald. În ce privește temperaturile extreme, apă foarte caldă sau foarte rece sînt întotdeauna vătămătoare.

(După Dr. F. Gourand).

Elbby.

ECONOMIE.

Pentru prășila de vite rasa „Pinzgau“.

Din Pianul de jos se scrie: Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comit. Sibiu“, precum se știe, dăruiește de un timp în-

coace cîteunui membru al reuniunii în aproape fiecare an cîteo vițea rasa „Pinzgau“ curată, și aceasta cu scop de a se răspîndi printre cultivătorii de vite acest soi, mult superior vitelor noastre. Vițelele dăruite de Reuniunea aceasta parte le cumpără dela cultivătorii acreditați, parte le primește din prima prășila a vițelor dăruite anii trecuți. Până acum dăruiați a fost cu cîteo asemenea vițea mai mulți membri ai Reuniunii. În anul 1911 acest dar a fost hotărît a se da unuia dintre membri cu locuința în comuna noastră Pianul inferior. Comitetul central amintit a recercat zilele trecute primăria noastră să binevoiască a face în acest scop sortirea între membri.

În 8 April a. c. toți membrii reuniunii amintite s'au prezintat în cancelaria comunală, unde în prezența membrilor primăriei comunale, s'a făcut tragerea la sorți, și fericitul ieșit la sorți a fost vechiul membru al reuniunii Nicolae Todoranu jun. ec. și fost primar.

Dela Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român.

Mult Stimate Domnule!

Comitetul central al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român din Ungaria“, urmînd sentimentul de recunoștință și pietate obștească a neamului față cu marii bărbați cari l-au povățuit în drumul lui spre lumină, a hotărît în ședința sa din 13 April st. n. să ridice cîteun bust aici în orașul nostru întru amintirea pururea vie a două figurî luminoase din trecut. Acești nemuritori sînt: *Mihail Eminescu și Gheorghe Barăușiu*.

Pentru acest scop din partea „Asociațiunii“ s'au votat 1000 coroane, un început al contribuțiilor menite a realiza suma trebuincioasă.

Nu e nicio trebuință să încercăm a zugrăvi noi însemnătatea celor doi fruntași ai culturii noastre. Eminescu e în sufletul nostru, cîntarea lui trăește mîngîind și sbuciumînd cu putere neînfrîntă inimile românești. Deasemenea Gheorghe Barăușiu, care a desgropat cu scrisul său trecutul sbuciumării noastre de veacuri pe acest pămînt, trăiește în conștiința publică a cîrturării noastre.

Credem că și D-Voastră veți binevoi a aprecia după cuviință importanța națională și culturală a acestei nizuinți — cea dintîi manifestare de acest fel a pietății noastre față de trecut — și deaceia Vă rugăm să ne sprijiniți cu obolul Dumneavoastră, îndemnînd pe cunoscuți și prieteni să ne stea în ajutor la împlinirea acestui gînd bun.

Contribuirile Vă rugăm să le trimiteți la adresa: „Biroul Asociațiunii“ Sibiu (Nagyszeben), strada Șaguna Nr. 6.

Primiți, vă rugăm, expresiunea distinsei noastre considerațiuni:

P. Cosma m. p.

Octavian Goga m. p.

prezident supl.

secretar.

Convocare.

P. T. membri ai despărțămîntului învățătoresc din tractul protopresbiteral gr. or. rom. al Oraviței sînt prin aceasta invitați a participa la

Adunarea despărțămîntului

ce se va ține *Simbătă în 30 April (13 Mai) 1911* la 8 ore înainte de amiază în școala gr. or. rom. din Măidan pe lângă următorul

PROGRAM:

1. Participare la chemarea duh. Sfînt.
2. „Frațiunile vulgare în general“, prelegere practică, ținută de inv. Ioan Stefan din Măidan.
3. Deschiderea adunării.
4. „Recunoștința față de învățător“, dizertațiune, ținută de preotul Aurel Iana din Măidan.
5. „Grădinaritul în și afară de școală“, dizertațiune, ținută de inv. Ioan Stefan din Măidan.
6. Observări asupra prelegerei.
7. Raportul bibliotecarului și al casierului.
8. Constatarea membrilor prezenți.
9. Propuneri și interpellări.
10. Inchiderea adunării.

Comoriște, la 17 April st. v. 1911.

Alexe Jianu

Simcon Veveriță

președinte.

secretar.

NB. Ceice doresc a lua parte la prînzul comun, au a se însinua la învățătorul Pavel Miclea.

CRONICA.

† Episcopul Dr. Ioan Szabó

din Gherla, după lungi și grele suferințe, a trecut la cele eterne. În foile din capitală se vestește că întreaga avere și-a testat-o bisericii. Odihniască în pace. *

La Budapesta a încetat din viață ministrul Hieronymi. *

Alegerea de protopop al Bocșef fiind întărită în conzistorul plenar, alesul protopop d. *Mihail Gaspăr*, diaconul Lugojuului, va fi hirotonit întru presbiter din partea P. S. Sale cu prilejul sfințirii bisericii din *Uzdin*. La fîrnoseala aceasta, pentru care s'au preliminat 16.000 coroane, va participa și corul Lugojuului. *

D-na văd *Ana Dr. Anca* a dăruit în memoria soțului ei Dr. Gheorghe Anca 10 cor. pentru cantina școlară din Oravița. *

La primul concert al Reuniunii „Lira“ din Lugoju, ce s'a dat Duminecă seara cu un program bogat și variat, punctul de forță a fost „Air varié“ de Bériot, cîntată de prietinel nostru preot *Aurel Popovici* violină fiind acompaniat la pian în mod escvisit de doamna *Vioara Ciupe*. *

Duminecă d. a. la orele 5 a avut loc concertul de orgă în biserica rom. cat. din localitate, luînd parte un public ales, între cari am remercat și mulți Români, dornici de a auzi ce nu pot auzi în biserica lor strămoșească, unde se preferă cîntarea „cit de sus“ a dascălului, în întrecere cu cîntăreții de strană, față de muzica instrumentală, oprită prin tradiția jidovilor celor cu organele aninate în sălcii. Concertul a succes de minune. Execuția tuturor punctelor de program, orgă solo (Lang), viole și celo (Kanz și Novacovici) cum și cîntarea d-șoarei Paleta a fost absolut la înălțime. Venitul a fost destinat pentru fondul din care are a se achita admirabila orgă nouă (nu organ cum scriu neștintorii) a bisericii. *

Brr... Care va să zică s'au înorășenit și Cacovenii noștri. Urmînd pilda mai ales a celor de prin orașe, se țin și ei de gălgăie ca orbul de gard. Azi în ziua mucenicului Gheorghe, se dau două petreceri românești în *Cacova*. Unii învîtă lumea la festivalul sfințirii unui steag al choriștilor, grupați în jurul învățătorului *Ion Cioc*, la care va coopera și bravul chor al țaranilor din *Recița-rom.*, alții, cei credincioși tradiției culturale, inaugurate de inv. *Traian Lința*, chiamă oamenii la o „Petrecere socială“, ce se dă în sala otelului „Plugarul“, în beneficiul fondului pentru ridicarea unui grilaj dinaintea frumoasei biserici. Acum unde, încotro s'apuce invitații, căroră li-se prezintă o asemenea răspintie ciudată? *

Duminecă seara la o producție din piața mare d'aici un biet ecvilibrist, ținînd de un capăt al schelei, sus unde un fiu al său avea să se care cu bicicleta pe un drot, s'a prăbușit schela, căzînd jos dela 8 m. înălțime drept în cap, rămînînd mai multă vreme fără simțiri. Publicul a erupt în exclamări de groază, ear soția nenorocitului își manifesta durerea în lacrimile ce i-se innodau sub bărbie, fără să gramujde, necum să deranjeze publicul cu țipete sălbatic d'ale Româncelor noastre bunăoară... Erau din Germania — sărmanii! *

Grupul naturalist și simbolist din capitală arangează și aici la noi în Oravița o expoziție de tablouri în Casina germană din 10 până la 15 l. c. deci numai pentru cinci zile, cînd vizitatorii dau de prilej a-și și cumpăra tablouri veritabile, frumoase, fără intervenția speculanților. *

În prăvălia lui *I. Hamburger* (Casa Klein) în Oravița se capătă ciment foarte bun din Beocin cu preț moderat. *

Agilul fost magaziner al firmei Bibel din localitate și-a deschis o mare măgăzie de lemne în Oravița-rom., întemeiînd astfel o casă solidă românească pe piața Oraviții. Atragem luarea aminte asupra anunțului de pe pagina 4.

Editor-proprietar: Gheorghe Jianu.

Redactor-responsabil: Ilie Oravițanu.

Licitațiune minuendă.

Pe baza încuviințării Venerabilului Conzistor diecezan dno 3 Ianuar a. c. Nr. 4643 Șc. ex 1910 să escrie licitațiune minuendă pentru zidirea școlii confesionale gr. or. rom. din comuna Forotic, protopresbiteratul Oraviței, după planul și specificațiunea de spese și măsurii, cari se pot vedea în orice zi la oficiul parohial.

Prețul de exclamare e de 11.760 cor. 41 fil. Licitațiunea se va ținea în 1/14 Mai 1911 st. v. la 2 ore p. m. în școala confesională din Forotic.

Reflectanții au să depună vadiul de 10% înainte de începerea licitațiunei.

Comuna bisericească își rezervă dreptul de preferință față de acei măestri, în cari va avea mai multă încredere.

Intreprinzătorul n'are să pretindă diurne sau spese de călătorie și va fi obligat să rebonifice comunei bisericești spesele avute cu compunerea planului și specificațiunea de spese și măsurii.

Pentru comitetul parohial
Gheorhe Popoviciu Trailă Manciū
 președinte, not. com. par.

Premiat cu marele premiu Garnd Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosească **crema americană, pudra americană și săpunul american**, care depătează de pe față și de pe mini orcefel de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebunțate până acum. Se capătă la: **Apoteca Sântul Gheorghe în Oravița** (peste drum de prăvălia R. Goldstein).
 Prețul unui borcan de cremă americană 1 coroană. Prețul pudrei americ. 1 cor. 50 fil. Prețul săpunului americ. 80 fil. Incontra durerii de dinți mai bune sint pi-căturile americane. Prețul 1 cor.

In atelierul artistic al lăcătușului

Rudolf Dworzak

din Oravița (îngă „Oraviciana“)

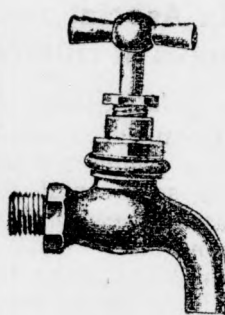
se pot comanda, pe
 lingă garanță,

orce lucrări
 de bransă,

cu prețuri ==
 == moderate.

Instalațiune
 de apaducte.

Reparațiuni
 efectuate cu
 promptitudine.

Asigurați-vă la banca noastră
„Transsylvania“

reprezentată prin bărbați de-ai noștri de toată încrederea!

Aviz.

Cu toată cinstea avizez onoratul public rom. din Oravița și jur, că mi-am deschis în Oravița-rom. peste drum de biserica ort. rom. (ceva mai însus) o mare

măgăzie de lemne,

avînd în depozit: toffelul de scînduri, lăteți, grinzi, corni, șindilă și lemne de foc, cu **prețuri absolut solide**, oferind și deplină garanță pentru marfa liferată.

Nădăduesc că frații mei Români din Valea Carașului mă vor găsi vrednic de încredere.

Cu toată stima
DIMITRIE DRAGHICI,
 fost magaziner la firma Bibel.

„**PLUGARUL**“
 societate pe acții din Cacova

x-30

dă
5-6%

și plătește și darea după depunerii.
 Acordă împrumuturi pe obligațiuni și amortizare cu 6-7%, ear personale cu 8%. Escomptează cambii. Asigurează vite și mijlocește cumpărarea de mașini agronomice.

„ORAVICIANA“

SOȚIETATE PE ACȚII
 INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII
 — ORAVIȚA. —

Capital social	Cor. 550.000
Fonduri	„ 342.000
Depunerii spre fructificare	„ 2.500.000

Giroconto la Banca austro-ungară. — Ceconto la Cassa de păstrare poștală Nr. 15.625 — Telefon Nr. 29.

Escomptează cambii, acoardă împrumuturi hipotecare și personale cu 6-8% netto.

==== Primește depunerii spre fructificare cu 4½% și 5%. ====

x-4

☛ ☛ Darea o plătește institutul. ☛ ☛

☛ Răscumpără gratuit orce fel de cuponi și îndeplinește tot soiul de afaceri de bancă. ☛

Expoziturile la Vrani, Vraniuț, Iam, Secăș, Răcășdia, Varadia și Mercina

mijlocește împrumuturi de orce natură, regulează scadențe, primește depunerii spre fructificare și efectuează și alte operațiuni de bancă.